

Кулакова А.М.

студентка,

Державний економіко-технологічний університет транспорту

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Бухгалтерський облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться практично в кожній організації. Більш того, у комерційних організаціях ця ділянка обліку є однією з найбільших. У цій роботі розгляну загальні правила, застосовані до цієї ділянки бухгалтерських операцій.

Здійснюючи свою виробничо-господарську діяльність підприємства вступають в розрахункові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями та особами. Ці розрахунки перш за все пов'язані з реалізацією виробленої продукції і наданих послуг. Для здійснення господарської діяльності підприємство повинно здійснити розрахунки з покупцями і замовниками.

Правильність організації бухгалтерського обліку, документування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків з покупцями та замовниками є передумовою успішної діяльності підприємства.

Продаж товарів і послуг організації є основним джерелом доходу і, відповідно, прибутку економічного суб'єкта, тому які-небудь помилки в розрахунках з клієнтами можуть бути критичними, оскільки від цього безпосередньо залежить головний результат діяльності компанії – її прибуток. Операції розрахунків з покупцями і замовниками численні, періодичність їх висока, нормативно-правова база регульованого обліку даних операцій обширна і динамічна. Для того, щоб не допустити помилок у розрахунках з клієнтами, слід керуватися законодавчими та нормативно-правовими актами, що встановлюють загальні правила ведення бухгалтерського обліку.

В Україні розрахунки з покупцями та замовниками здійснюються за допомогою рахунку 36 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та господарських операцій підприємств та організацій.

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» має такі субрахунки: 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»; 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»; 363 «Розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп»; 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням» [2].

З метою забезпечення зростання прибутку суб'єкта господарювання розширюють клієнтську базу і збільшують обсяги реалізації, що у свою чергу призводить до зростання розміру дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість, відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку П(С)БО 10, – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [3].

За національними стандартами бухгалтерського обліку (П(С)БО 10) дебіторська заборгованість відображається у формі 1 «Баланс» та формі 5 «Примітки до річної фінансової звітності» [3].

Організацію обліку дебіторської заборгованості на підприємстві необхідно починати з процедури підготовки облікової політики.

Згідно закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник (власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів [1, ст. 8].

Дебіторська заборгованість є однією з важливих видів оборотних активів підприємства. У той же час надмірний обсяг, порушення термінів її погашення чи неможливість погашення взагалі є досить негативними ознаками стану фінансів підприємства. Заборгованість, формуючись в результаті проведення розрахункових операцій, так чи інакше, пов'язана з рухом грошових коштів. Рух грошових потоків є одним з найважливіших і перспективних елементів планування і управління діяльністю підприємства. Для їх ефективності необхідним є визначення взаємозв'язків і взаємозалежностей між структурними компонентами як оборотних коштів, так і джерел їхнього формування. Встановлення і виявлення таких взаємозв'язків та взаємозалежностей неможливо без проведення класифікації об'єктів, у даному випадку класифікації заборгованості.

Класифікація дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи.

При контролі дебіторської заборгованості важливо враховувати час її існування, адже прострочена дебіторська заборгованість, по якій закінчився термін позовної давності, підлягає віднесенню на збитки підприємства.

У розрахунках з покупцями і замовниками не всі економічні суб'єкти дотримуються основних аспектів нормативно-правових документів. Організації часто допускають такі помилки, як відсутність договорів на поставку продукції, первинних розрахунково-платіжних документів або неповне їх оформлення, відсутність договорів з постачальниками або неправильне їх оформлення, неправильне оформлення і пред'явлення претензій за договорами. Так само досить часто зустрічаються помилки при реєстрації документа, несвоєчасна реєстрація документа в обліковому реєстрі, порушення строку зберігання документації в архіві, реєстрація господарських операцій в документах неуніфікованої (незатвердженої форми) форми. Організаціями можуть вчинятися недоліки, пов'язані з неправильним відображенням на рахунках синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з покупцями і замовниками, які залежать від ряду факторів, у тому числі від умов договору та факту виконання сторонами своїх зобов'язань.

Для того, щоб визначити шляхи удосконалення обліку розрахунків з покупцями і замовниками, необхідно виявити і звести до мінімуму недоліки обліку організації. Основним загальним недоліком системи обліку на економічному суб'єкті є недостатній контроль за діяльністю бухгалтерії з

боку керівництва організації. У такій ситуації керівник не отримує бухгалтерської інформації в потрібній мірі. Недостатність контролю з боку головного бухгалтера організації, так і керівника призводить до помилок зарахування коштів, що надійшли, і плутанини при платежах третіх осіб.

В деяких економічних суб'єктів несвоєчасно проводиться інвентаризація розрахунків, що не сприяє своєчасному виявленню простроченої заборгованості та вжиття заходів до її погашення. Керівництву господарюючого суб'єкта, в свою чергу, не слід забувати про можливості перевантаженості працівників бухгалтерії, на яких покладається ведення різних видів обліку, нестабільність правил обліку і складання звітності, регулярні зміни, що вносяться в керівні документи, і ін.

Отже, на підставі проведеного аналізу та наведених вище недоліків, як підсумок можна дати наступні рекомендації:

– Періодичне підвищення кваліфікації облікового апарату, що дозволить скоротити до мінімуму помилки і неточності в обліку.

– Обов'язкова внутрішня перевірка документів. Перевірка документа займає набагато менше часу, ніж для його складання. Але після перевірки значно збільшується якість підготовки і достовірність документів. Крім того, при цьому підвищується взаємозамінність працівників бухгалтерії і значно скорочується час на подальше виправлення недоліків, які можуть бути виявлені іншими перевіряючими у вже поданих ним звітних документах. Найбільш продуктивним способом виявлення та усунення недоліків і порушень у діяльності організації є проведення аудиторських перевірок. Такі перевірки можуть приймати форму внутрішнього і зовнішнього аудиту.

– Велике значення для усунення недоліків в обліку має правильна організація внутрішнього документообігу у фірмі, який повинен бути передбачений наказом її керівника. У наказі повинні бути чітко визначені форми представлення в бухгалтерію документів, строки їх подання, відповідальні за це особи. Також повинні бути встановлені санкції за несвоєчасну та неякісну обробку документів. При цьому необхідно чітко і наочно налагодити облік надходження в бухгалтерію документів. При виявленні несвоєчасності подання документів або їх неякісного складання головний бухгалтер повинен подавати керівнику доповідну записку і домагатися накладення відповідних санкцій на винних з оголошенням їх в наказі по фірмі.

– Створення комісії по роботі з дебіторською заборгованістю, в обов'язки якої входить систематичне спостереження за станом розрахункової системи, проведення регулярних звірок розрахунків з покупцями. Важливою складовою частиною оперативної роботи комісії має стати ведення картотеки нагадувань боржникам, і своєчасне пред'явлення претензій по оплаті продукції.

– Застосовувати штрафні санкції за прострочення виплат та збільшувати кількість замовників з метою зменшення масштабу ризику неповернення заборгованості.

Отже, правильна організація бухгалтерського обліку, документування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків з покупцями та замовниками є необхідною умовою для успішної діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1999. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і затверджено наказом Міністерства фінансів від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/page7>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» затверджено наказом Міністерства фінансів № 237 від 08.10.1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: [сайт]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

Осадча Г.Г.

кандидат економічних наук, доцент;

Коваленко Т.О.

студентка,

Національний університет харчових технологій

АСПЕКТИ ЦІНОУТВОРЕННЯ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

У ринковій економіці ціна – це економічний фактор, що віддзеркалює діяльність організації і є регулятором відносин між виробниками і споживачами. Ціна один із регулюючих чинників при плануванні рентабельності та прибутковості, а отже визначає життєздатність підприємства.

Процес який встановлює ціну на товар називається ціноутворенням. А. Сміт, Д. Рікардо у своїй теорії «Трудова теорія вартості (відносна)» говорять, що ціна – це грошове вираження вартості товару, яка визначається працею, витраченою на його виробництво (теорія природної ціни), або за яку можна купити даний товар (теорія «ринкової ціни»). Ціна визначається вартістю, яка складається з змінних витрат виробництва, що включають витрати на робочу силу, формуючи товарну ціну за рахунок ренти, заробітної плати і прибутку (теорія «вартості виробництва»). Ціни є сумою витрат праці. Ціни знаходяться за принципом доданої вартості.

Дж. С. Мілль, Дж. Маккуллох, Н. Сеніор теорії «Теорія витрат виробництва» зазначають, що ціна – грошове вираження вартості товару, яка створюється не тільки живою, а й уречевленою працею [3].

Якщо брати природу і виявлення подвійної ролі, сутності ціни, то вона може виступати як: